

Чернігівський промислово - економічний коледж
Київського національного університету технологій та дизайну

ЗАТВЕРДЖУЮ
Заступник директора з НР
_____ Л.М.Рославець
_____ 2018 р.

**Методичне забезпечення семінарських занять
з дисципліни ОСНОВИ ФІЛОСОФСЬКИХ ЗНАНЬ
для студентів спеціальності**

133 «Галузеве машинобудування»
161 «Хімічні технології та інженерія»

Уклав

Чубич Л.М

Розглянуто і схвалено
на засіданні циклової
комісії гуманітарних
та соціально-економічних
дисциплін
Протокол № від 2018р.
Голова циклової комісії О.Г.Дрозд

2018 р

Семінарське заняття № 1

Тема: Філософія Середньовіччя.

Мета: ознайомити із загальними особливостями середньовічного типу філософствування, основними етапами розвитку середньовічної філософії, проблематикою середньовічної філософії; навчити проводити порівняння античного типу культури та філософії із середньовічним; виявити позитивні і негативні риси у середньовічному світосприйнятті, показати роль середньовічної філософії у становленні сучасної науки.

Методи: словесний

План:

- 1 Причини та зміст радикальних змін у європейському світогляді при переході від античної епохи до Середньовіччя.
- 2 Роль християнської патристики у формуванні ідейних засад середньовічного світобачення. Провідні проблеми апологетики та патристики.
- 3 Схоластика та містика як напрями середньовічної філософії. Вихідні ідеї та представники середньовічних напрямів схоластики і містики.

Основні поняття та категорії для засвоєння теми:

абсолют, душа. Ієрархія, теологія, геоцентризм, апологетика, патристика, схоластика, містика.

Теми рефератів:

- 1 Східна та західна патристика: порівняльна характеристика.
- 2 Сучасне значення провідних ідей християнської патристики.
- 3 Вплив ідей візантійської патристики на культуру Київської Русі.

Матеріально-технічне забезпечення та дидактичні засоби, ТЗН:

реферати, підручник, філософський словник, вислови філософів, портрети філософів, схеми.

Література:

- 1 Блинников Л.В. Великие философы: Учебный словарь – справочник.- М., 1997.
- 2 Горбачев В.Г. История философии. Брянск, 2000.
- 3 История философии в кратком изложении. М., 1991.
- 4 История философии: Запад-Россия- Восток. В 3 т. М., 1996.
- 5 История философии для вузов / А.Н.Волков, В.С. Горнев. М., 1997.
- 6 Кондзьолка В.В. Історія середньовічної філософії. Львів, 2001.
- 7 Коплстон Ф. Історія середньовічної філософії. К., 1997.
- 8 Петрушенко в.Л. Формування вихідних засад середньовічного філософствування. Львів, 2000.
- 9 Татаркевич В. Історія філософії. Т.1. Львів, 1997.

Семінарське заняття № 2

Тема: Філософія Нового часу.

Мета: показати, в чому проявлялася справжня новизна нової історичної епохи, якими були основні змістові наголоси у новоєвропейському світогляді, розкрити зв'язок між основними напрямками новоєвропейської філософії, пояснити принципові новації у філософських ідеях цієї епохи.

Методи: словесний

План:

- 1 Основні риси філософії Нового часу. Наукова революція 17 ст.
- 2 Емпіризм і гносеологія Ф.Бекона, Т.Гоббса.
- 3 Дуалізм і раціоналізм Р.Декарта, пантеїзм Спінози, монадологія В.Лейбніца.
- 4 Суб'єктивний ідеалізм і агностицизм (П.Бейль, Д.Берклі, Д.Юм).
- 5 Французькі матеріалісти 18 ст.

Основні поняття та категорії для засвоєння теми:

Деїзм, здоровий глузд, об'єкт і суб'єкт, закон, субстанція, релігія і моральність.

Теми рефератів:

- 1 Сутність та причини утвердження механістичного світогляду в Європі Нового часу.
- 2 Мислення «здорового глузду» та його філософська оцінка.
- 3 Філософські ідеї Просвітництва та їх сучасне значення.

Матеріально-технічне забезпечення та дидактичні засоби, ТЗН:

навчальний посібник, філософський словник, вислови філософів, портрети філософів, схеми.

Література:

- 1 Гусев В. Західноєвропейська філософія 15-18 ст. К., 1995.
- 2 История философии в кратком изложении. М., 1991.
- 3 Бекон Ф. Сочинения: В 2 т. М., 1972.
- 4 Гельвеций К. О человеке, его умственных способностях и воспитании // Соч. в 2-х томах. Т.2. М., 1974.
- 5 Декарт Р. Сочинения: В 2 т. Т.1. М., 1989.
- 6 Дидро Д. Мысли к объяснению природы. Разговор Деламбера с Дидро // Избранные философские произведения. М., 1956.
- 7 Скратон Р. Коротка історія новітньої філософії. К., 1998.
- 8 Татаркевич Вл. Історія філософії. Т.2. Львів, 1999.
- 9 Таранов П.С. Золотая философия. М., 1999.
- 10 Юм Д. Трактат про природу людини. К., 1995.

Семінарське заняття № 3

Тема: Сучасна світова філософія.

Мета: охарактеризувати чинники, які спричинили прояви особливостей філософії у 20 ст.; навчити проводити порівняння основних особливостей філософії 20 ст. та філософії другої половини 19 ст.; пояснити, чим була зумовлена провідна проблематика антропологічних напрямів.

Методи: словесний

План:

- 1 Психоаналіз та неофрейдизм.
- 2 Екзистенціальна філософія та її різновиди.
- 3 Релігійна філософія 20 ст.

Основні поняття та категорії для засвоєння теми: абсурд, верифікація, несвідоме, парадигма, сцієнтизм.

Теми рефератів:

- 1 Вплив ідей філософської антропології на сучасне розуміння людини.
- 2 Вихідні ідеї феноменології Е. Гуссерля.
- 3 Провідні напрями релігійної філософії 20 ст.

Матеріально-технічне забезпечення та дидактичні засоби, ТЗН:

портрети філософів, вислови філософів, підручник, філософський словник, реферати, схеми.

Література:

- 1 Головка Б.А. Філософська антропологія: Навч. посібник. К., 1997.
- 2 Зарубіжна філософія 20 століття: Читанка з історії філософії у 6 кн К., 1993.
- 3 Малахов В.С. До характеристики герменевтики як способу філософствування //Філософ. І соціол. думка. 1991. № 6 .
- 4 Поппер К. Відкрите суспільство та його вороги. Т.2. К.: Основи, 1994.
- 5 современная западная философия: Словарь. М., 1991.
- 6 Татаркевич В. Історія філософії. Т. 3. Львів. 1999.
- 7 Філософія: Навч. посібник / Бичко І.В. та ін. К., 1994.
- 8 Фрейд з. Психология бессознательного. М., 1990.
- 9 Хьюбшер А. Мыслители нашего времени: Справочник по философии Запада 20 века. М., 1994

Семінарське заняття № 4

Тема: Філософська думка в Україні.

Мета: вивчити етапи розвитку української філософії та їх загальну характеристику; розкрити історичні та культурні особливості формування української філософської думки, зміст і проблематику найвизначніших культурно-освітніх та філософських пам'яток, зв'язок української філософії із загальноісторичним процесом.

Методи: словесний

План:

- 1 Філософія давніх слов'ян
- 2 Філософія періоду Відродження. Поява професійної філософії в Україні.
- 3 Філософія Києво-Могилянської академії.

Основні поняття та категорії для засвоєння теми:

антропоцентризм, братські школи, емоційність, естетизм, непомітного зла філософія, просвітництво, ренесанс, споріднена праця.

Теми рефератів:

- 1 Світова та українська філософія: аспекти та перспективи взаємозв'язків.
- 2 Філософські ідеї українських гуманістів та їх сучасне значення.
- 3 Українська полемічна література 16 ст. у філософському окресленні.
- 4 Духовні пошуки І. Вишенського.
- 5 Роль православних братств та братських шкіл у розвитку філософії та освіти в Україні.
- 6 Філософські ідеї засновників Кирило-Мефодієвського товариства.
- 7 Розвиток філософії в українській діаспорі у 20 ст.

Матеріально-технічне забезпечення та дидактичні засоби, ТЗН:

реферати, портрети, вислови філософів, підручники, філософський словник.

Література:

- 1 Вільчинський Ю., Вільчинська С. та інші. Розвиток філософської думки в Україні. Львів, 1994.
- 2 Грушевський М. Історія України Руси. Т.1. К., 1991.
- 3 Горський В. Історія української філософії / Курс лекцій. К., 1996.
- 4 Горський В. Історія української філософії. К., 1996.
- 5 Давня українська література. Хрестоматія. К.: Освіта, 1993.
- 6 Забужко О. Філософія національної ідеї та європейський контекст. К., 1993.
- 7 Історія філософії України: хрестоматія. К., Либідь, 1993.
- 8 Історія філософії на Україні. У 3-х т. К., 1987-1988.

Семінарське заняття № 5

Тема: Рушійні сили та суб'єкти суспільного розвитку.

Мета: розкрити зміст поняття «рушійні сили суспільного розвитку» у соціальній філософії; показати, у чому проявляється роль особистості та видатної особистості в історії, роль народу в історії; пояснити різницю між стратами і класами; закріпити знання, одержані на заняттях з історії України: специфічні риси роду, племені, нації.

Методи: словесний

План:

- 1 поняття рушійних сил суспільного розвитку.
- 2 Суб'єкти суспільного розвитку.
- 3 Соціально-етнічні спільноти людей та тенденції їхнього розвитку.

Основні поняття та категорії для засвоєння теми:

людина, індивід, особистість, рід, плем'я, народність, нація, потреби, інтерес, життєва позиція.

Теми рефератів:

- 1 Діалектика взаємодії особистості та суспільства.
- 2 Потреби як фактор формування особистості.
- 3 Взаємодія інтересів суспільства і особистості.
- 4 Людина – найвища цінність суспільства.
- 5 Сутність і мета гуманістичного виховання особистості.

Матеріально-технічне забезпечення та дидактичні засоби, ТЗН:

філософський словник, підручник, вислови філософів, реферати.

Література:

- 1 Бердяев Н.А. О назначении человека.-М., 1993.
- 2 Гордієнко А. Методологічні проблеми осмислення буття людини в західноєвропейських філософських концепціях другої половини 20 століття // Філософ. і соціол. думка. – 1995.
- 3 Діалог культур і духовний розвиток людини: Матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції. – К., 1995
- 4 Корженко В. Філософія виховання: зміни орієнтацій. – К., 1998.
- 5 Максимов С. Особистість і суспільство. – Харків, 1993.
- 6 Проблема людини в українській філософії 16-18 ст. – Л., 1998.
- 7 Пролєєв С.В. Духовність і буття людини. – К., 1992.
- 8 Тейяр де Шарден П. феномен людини // Читанка з історії філософії 6 У 6 кн. – Кн.. 6: зарубіжна філософія 20 століття. – К.. 1993.- С. 215-218.
- 9 Человек: мыслители прошлого и настоящего о его жизни. Смерти и бессмертии. 19 в. – М.. 1995.
- 10 Щедрова Г. Мета суспільства – Людина // Выше. – 1995. - № 3. – с. 22-34.

Семінарське заняття № 6

Тема: Філософське розуміння історії.

Мета: пояснити проблематику філософії історії та особливості її історичного формування; охарактеризувати основні підходи до розв'язання проблем спрямованості та сенсу історії, її скінченності та нескінченності; розкрити співвідношення прогресу та регресу, можливі варіанти розв'язання проблем суб'єкта та рушійних сил історії.

Методи: словесний.

План:

- 1 Філософія історії: предмет та напрямки.
- 2 єдність та багатоманітність історії.
- 3 Суспільно-економічна формація.
- 4 Поняття цивілізації.

Основні поняття та категорії для засвоєння теми:

історія, суб'єкт історії, прогрес, регрес, суспільно-економічна формація, цивілізація, культура .

Теми рефератів:

- 1 Регресистський напрямок філософії історії і проблема «кінця світу».
- 2 Предмет та проблеми філософії історії.
- 3 Теорія суспільно-економічної формації і реалії сучасного історичного процесу.

Матеріально-технічне забезпечення та дидактичні засоби, ТЗН:

підручник, філософський словник, реферати, вислови філософів.

Література:

- 1 Андрущенко В., Михальченко М. Сучасна соціальна філософія. – К.. 1996.
- 2 Бойченко І.В. Філософія історії. – К., 2000.
- 3 Горак Г.І., Ящук Т.І. Проблема спрямованості людської історії // Філософія: Курс лекцій. – К., 1993.
- 4 Гошовський М.М., Кучерявий І.Т. Ідея прогресу в соціальній філософії. – К., 1993.
- 5 Тойнбі А. Дж. Дослідження історії. – К., 1995.
- 6 Шинкарук В.І. Філософія і сучасні історичні реалії // Філософ. і соціол. думка. – 1992. - № 4. – С. 3-11.
- 7 Шпенглер О. Закат Європи.- М.. 1993.

Семінарське заняття № 7

Тема: Матерія і свідомість.

Мета: розкрити філософський зміст понять «матерія», «простір», «час», «рух», «онтологія», «свідомість»; охарактеризувати основні чинники виникнення та функціонування свідомості, складові структури свідомості та її функції; установити зв'язок проблеми свідомості із найважливішими особливостями людини, людського буття та філософським їх осмисленням.

Методи: словесний

План:

- 1 Філософське поняття матерії та його значення для науки та практики.
- 2 Матерія та рух. Форми руху матерії.
- 3 Простір та час – основні форми існування матерії.
- 4 Проблема свідомості у філософії.

Основні поняття та категорії для засвоєння теми: абсолютизація, ідеальне, мова, буття, рух, простір, час, цілеспрямованість.

Теми рефератів:

- 1 Філософський зміст проблеми буття.
- 2 Буття світу і людини.
- 3 Суттєві ознаки людської свідомості та її принципова відмінність від інтелекту тварин.
- 4 Порівняльний аналіз основних концепцій походження свідомості.
- 5 Функції свідомості та проблеми людського самовиховання.

Матеріально-технічне забезпечення та дидактичні засоби, ТЗН:
Філософський словник, підручник, схеми, вислови філософів.

Література:

- 1 Гегель. Наука логіки: В 3 т. – М., 1970. – Т. 1. – С. 123-256.
- 2 Герасимчук А.А. Проблеми управління в історичній свідомості українського суспільства// Політична культура демократичного суспільства. Матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції. К., 1998. С. 176-178.
- 3 Кульчицький О. Основи філософії і філософічних наук. Мюнхен-Львів, 1995. Розд. 4
- 4 Лой А.М. Проблеми свідомості: історичність досвіду // Філософ. і соціал. думка. 1992 № 7
- 5 Лукач Д.К. К онтології общественного бытия. Прологомены.-М., 1991.
- 6 Нестеренко В.Г. Вступ до філософії: онтологія людини.К., 1995.№ 7
- 7 Проблема сознания в современной западной философии. М., 1989.

